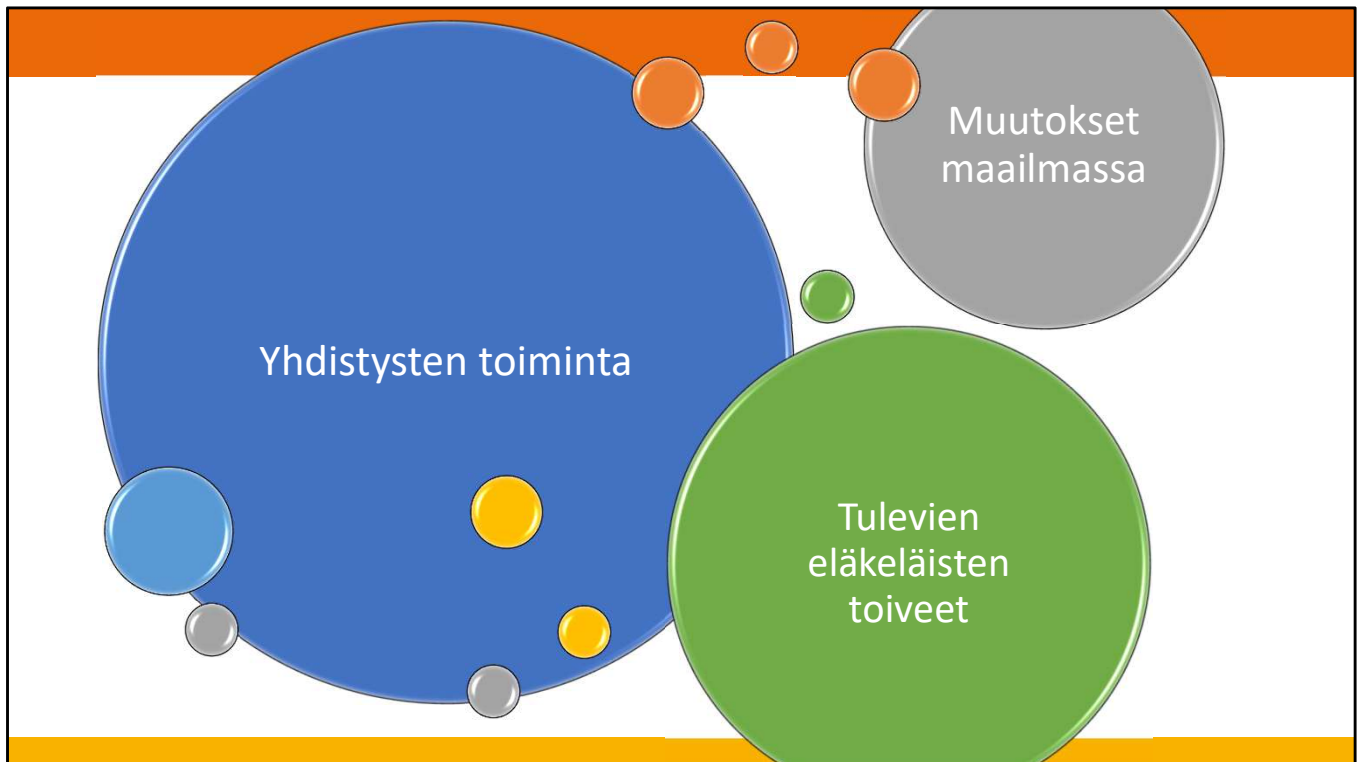

Yhdistysten tilanne muuttuvassa ympäristössä

Eläkeläiset ry, valtuustoseminaari 11.6.2019

ELÄKELÄISET ry
PENSIONÄRERNA rf

Kun mietimme yhdistysten toimintaa muuttuvassa ympäristössä, tarkastelun keskiöön voidaan nostaa ainakin kolme eri seikkaa:

Yhdistyksen nykyinen toiminta

Maailmassa tapahtuvat muutokset

Tulevien eläkeläisten toiveet

Nykyinen toiminta muodostuu nykyisten jäsenten toiveiden ja toisinaan ensisijassa tottumustenkin kautta.

Maailmassa tapahtuvat muutokset on hyvä ottaa huomioon. Niistä osaan voimme vaikuttaa, osa voi olla meille hyödyllisiäkin. Osa on sellaisia, että niihin pitää pyrkiä sopeutumaan, jos haluamme toimia jatkossakin

Tulevien eläkeläisten toiveet on hyvä ottaa huomioon siinä määrin, että emme turhaan sulje ovia ihmisiltä, jotka olisivat kiinnostuneita tulemaan mukaan.

Millaisia ovat
tulevat
eläkeläiset?

Luokaamme ensin pieni pintapuolinen katsaus tuleviin eläkeläisiin.

Suuri osa niistä ihmisistä, jotka jäävät lähitulevaisuudessa eläkkeelle - he ovat eläneet koko elämänsä siten, että olohuoneen nurkassa on ollut televisio. Kenties he ovat syntyneet betonilähiöön. Nuoruusvuosien musiikkina soi rock, ja voi olla, että musiikkityyleistä rokki kiinnostaa heitä edelleen eniten.

Tällä hetkellä eläkkeellä olevalla sukupolvella voi olla seuraavaa sukupolvea paremmat valmiudet sopeutua ajankohtaiseen ilmastokriisiin. Elämäntavat voivat luontaisesti olla sellaiset, että ne eivät kuormita ympäristöä niin paljon. He, jotka ovat jäämässä eläkkeelle vasta lähivuosina, heidän elämänsä on voinut olla hyvin kulutuskeskeistä ja tulevaisuususkon läpäisemää.

Merkittävä osa tulevista eläkeläisistä on tottunut käyttämään tietokoneita ja hakemaan tietoa netistä. Tuoreimman ”Tulevaisuuden kynnyksellä” –raportin mukaan 55-59-vuotiaista 79 % arvioi osaavansa käyttää tietokonetta tai muita älylaitteita joko erittäin tai melko hyvin.

Tärkeä on myös huomata, että tulevien eläkeläisten osallistumisen tavat ovat todennäköisesti varsin erilaiset kuin mihin yhdistyksissä on tähän asti totuttu.

Pitkäjänteisen sitoutumisen rinnalle nousee keikka-apumainen osallistuminen.

On tärkeää yrittää pitää mielessä, että erilainen tapa osallistua on aivan yhtä hyvä tapa osallistua. Jos erilainen osallistumisen tapa tuomitaan vääränlaisena, se uusi ihminen, joka olisi muutoin tulossa mukaan – hän saattaa hyvin herkästi kokea olevansa ei-toivottu henkilö porukassa.

Kun tarkastelemme uusia henkilöitä, meidän ei kuitenkaan kannata liikaa jumiutua siihen, mikä erottaa meidät heistä. Kokemus erilaisuudesta estää empatiaa. Kun keskitymme erojen sijasta eri sukupolvia yhdistäviin asioihin, voimme paremmin rakentaa yhteistä tulevaisuutta.

Muutokset ympäröivässä todellisuudessa

Yksi maailmassa tapahtuneista oleellisista muutoksista on yhteiskunnan läpileikkaava digitalisointi.

Digitalisointi näkyy yhteiskunnassa myös nettiaktiivismin nousuna.

Monet kampanjat elävät vain sosiaalisessa mediassa, mutta myös siitä on jo esimerkkejä, miten sosiaalisessa mediassa alkunsa saaneet kampanjat löytävät paikkansa myös netin ulkopuolelta.

Tarvitaan vain muutama johonkin asiaan intohimoisesti suhtautuva yksilö. He voivat sosiaalisen median avulla kerätä kokoon valtavan ihmisjoukon ja perustaa yhdessä upouuden yhdistyksen tärkeäksi katsomansa asian ympärille.

Perinteistä kansalaistoimintaa ja nettiaktiivismia ei siis kannata asettaa toisilleen vastakkaisiksi asioiksi.

Jo nyt meillä on jäseniä, jotka osallistuvat aktiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun netissä. Ihmisiä, jotka kutsuvat kokoon joukkoja, ja saavat ne liikkeelle. Ihmisiä, jotka kirjoittavat blogitekstejä huomaamistaan epäkohdista, tekstejä, jotka parhaimmillaan tulevat huomioiduksi perinteisessä mediassa.

Mutta miten tämä vaikuttaminen voitaisiin vielä nivoa osaksi yhdistysten toimintaa?

Digitalisointi, netti ja netissä käytävä suora keskustelu tarjoaa siis paljon mahdollisuuksia.

Samalla digitaalinen vaikuttaminen on luonut maailmaan uusia tapoja rapauttaa ihmisten välistä luottamusta. Netin todellisuus on luonut uusia tapoja nakertaa ihmisten luottamusta yhteiskunnan instituutioihin ja demokratian toimivuuteen.

Osaltaan tämä kehitys lisää sitä, miksi yhdistykset ovat tärkeitä. Ihmisten välinen vuorovaikutus ja yhdessä tekeminen kasvattavat ihmisten välistä luottamusta.

Ympäröivän maailman muutoksilta ei kannata sulkea silmiänsä.

Älkäämme siis ottako oppia strutsista.

Mutta mitä yhdistyksissä siis voidaan tehdä ja mitä kannattaisi tehdä?

Yksi tärkeimmistä seikoista on huolehtia hyvästä ilmapiiristä. Niin kauan kuin ihmisillä on kivaa keskenään, muutkin asiat tapaavat kyllä lutviutua.

Kansalaistoiminnan ja vapaaehtoisena toimimisen luonteeseen kuuluu se, että sitä, mitä tehdään, pidetään merkityksellisenä. Se on sekä erittäin hyvä asia mutta toisaalta myös riski.

Koska toimintaa pidetään merkityksellisenä, siihen sitoudutaan vahvasti. Mutta koska toimintaa pidetään *niin* merkityksellisenä, siihen saatetaan sitoutua *liian* vahvasti.

Tästä voi seurata se, että vastuurooleissa ollaan mukana senkin jälkeen kun se ei enää oman itsen kannalta tunnu hyvältä. Mikäli näin käy, hyvästä ilmapiiristä huolehtiminen voi tuntua mahdottomalta.

Miten ilmapiiriin voi vaikuttaa?

Tämä kuva, tekijä Tuntematon tekijä, käyttöoikeus: CC BY

Mutta miten ilmapiiristä voi huolehtia?

Suomen mielenterveysseuralla on tähän muutama melko konkreettinen vinkki:

Luo ympäristö, jossa on tilaa vaihtaa ajatuksia ja välittää hiljaista tietoa.

Tervehdi kaikkia ihmisiä.

Luota ihmisiin ja ole luotettava.

Vältä valittamista. Jos jokin asia on huonosti, lähesty sitä ratkaisun kanssa.

Jaa tietoa. Kun saat tietoa, jonka uskot hyödyttävän muita, muista kertoa siitä.

Vahvin tunnetila tarttuu. Huolehdi oman tunnetilan rakentavuudesta.

Kiitä. Kiitä konkreettisesti, aina kun näet ja löydät kiitettävää.

Pohdi millaisessa ilmapiirissä haluat toimia ja luo sitä itse esimerkilläsi.

Hypikää, tanssikaa, laulakaa, näytelkää! Tehkää välillä jotain tavallisista rutiineista

poikkeavaa.

Kun keksit jotain uutta/mielenkiintoista/erilaista, kirjoita se ylös ja jaa se muiden kanssa sopivan tilaisuuden tullen.

Kuuntele. Kun joku puhuu sinulle, pysähdy kuuntelemaan ja osoita kaikin keinoin, että haluat kuunnella. Keskity tilanteeseen! Älä mieli vastinetta toisen puhuessa vaan keskity siihen, että haluat ymmärtää toista. Ole aidosti läsnä.

(Vinkkilista muokattu hyvän työilmapiirin vahvistamisesta kertovan listauksen pohjalta, alkuperäinen lista osoitteessa <https://mieli.fi/fi/mielenterveys/ihmissuhteet/hyv%C3%A4-ty%C3%B6ilmapiiri-vahvistaa-hyvinvointia>.)

Uskalla nojautua
toisiin

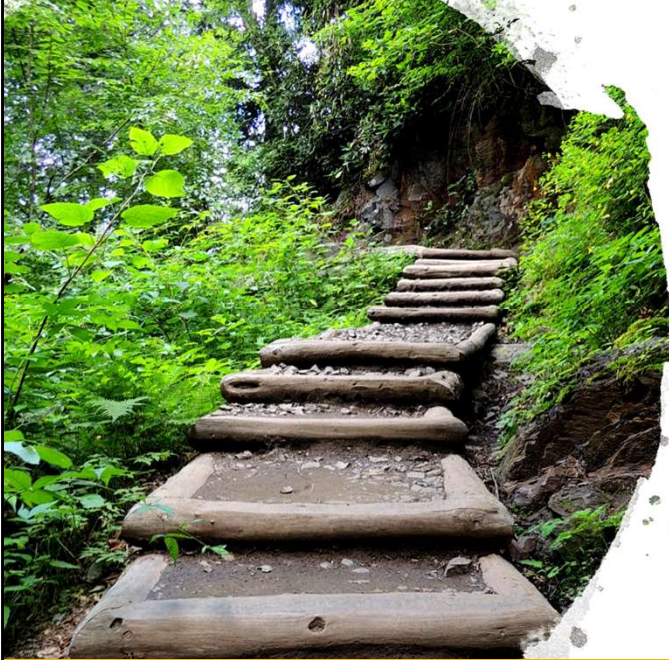
Meillä on päälle kaksisataa yhdistystä eri puolilla Suomea. Valtava joukko osaavia ihmisiä, joilla on tavattoman paljon kokemusta järjestötoiminnasta.

Mitä luulette - olisiko mahdollista, että tämän verkoston kykyä tukea toinen toistaan voitaisiin lisätä?

Kun olen kiertänyt yhdistyksissämme, olen nähnyt lukemattomia esimerkkejä siitä, miten lähiseudun yhdistysten väkeä *tuetaan* pyyteettömästi. Tämä tuki voi muodostua yhteydenpidosta tai se voi muodostua esimerkiksi siitä, että omia vapaaehtoisia ikään kuin lainataan naapurillekin.

Mutta jos lähellä ei ole tällaista aktiivista auttajaa, voi käydä niin, että huolien keskellä pyörivän yhdistyksen aktiiveille muotoutuu mielikuva, että omin voimin täytyy pärjätä.

Jos omia huolia ei uskalla tuoda esiin, jos kulissien pystyssä pitämiseen panostetaan liikaa, toiselta saatavissa oleva tuki jäädä ihan turhaan saamatta.

Uusien reittien rakentaminen

Satutko tietämään, mistä yhdistyksesi jäsenet ovat löytäneet tiensä juuri teidän luo, juuri teidän kerhoon?

Jos uusia jäseniä tulee tasaista tahtia, nämä reitit toimivat saumattomasti. Ehkäpä olemassa olevat jäsenet välittävät tietoa ahkerasti puskaradion kautta ja sana hyvästä meiningistä päätyy aina uusien tulijoiden korviin.

Jos uusien jäsenten mukaantulo on tyrehtynyt, voi olla että on aika avata uusia väyliä, jotta ihmiset voivat löytää tiensä mukaan toimintaan.

Mitä nämä väylät voivat olla?

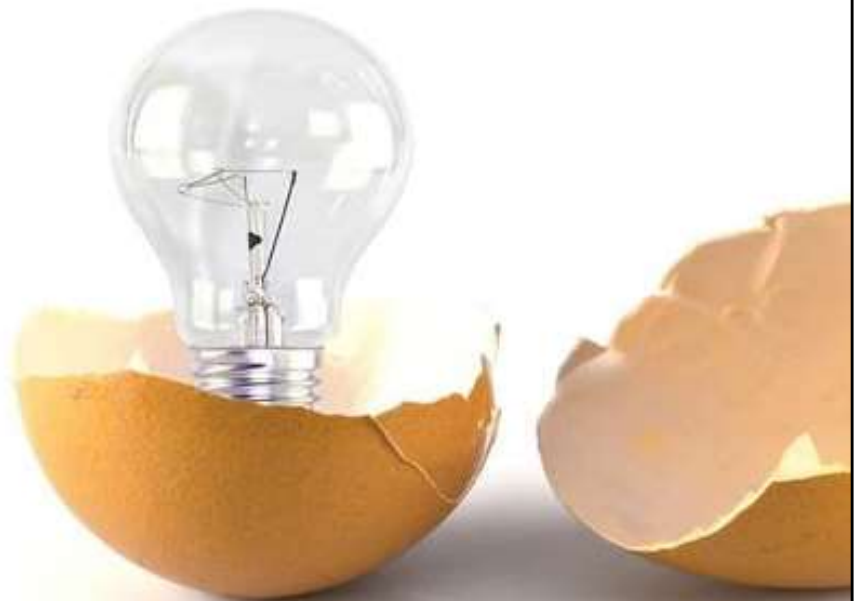
Ehkäpä toimintamuotoja, joihin voi tulla mukaan kertaluonteisesti. Kaikille avoimia sauvakävelylenkkejä, joihin voi osallistua omien aikataulujen mukaan. Luontoretkiä, käsityökerhoja, joihin voi tulla kysymään neuvoja ja niin edelleen.

Erilaisia toimintamuotoja, joissa voi osallistua tekemällä ja joissa ihmiset pääsevät harrastamaan. Erityisesti ujonpuoleisille ihmisille osallistuminen on helpompaa, kun voi keskittyä tekemiseen.

Aktiivinen tekeminen yhdistettynä hyvään ilmapiiriin houkuttelee ihmisiä, edelleenkin.

Ja jotta uudet ihmiset löytäisivät tiensä yhdistykseen, toimiva puskaradio – joko perinteinen tai netissä toimiva tai molemmat - tarvitaan sen hyvän toiminnan ja ilmapiirin rinnalle.

Uskallusta
uuden
kokeilemiseen!

Tämä kuva, tekijä Tuntematon tekijä, käyttöoikeus: CC BY-SA-NC

Näin lopuksi haluan toivottaa kaikille rohkeutta ja uskallusta kokeilla uusia asioita. Toivon, että ette pelkää epäonnistumisia uusia asioita kokeillessanne, sillä usein hienoimmat ideat syntyvät onnekkaiden epäonnistumisten kautta.